

als speelgoed, die bestaat om voor geld het genot van de sterkere helft van het menselijke geslacht te zijn. Wij waardeeren in het tooneelstuk van Dumas fils de ware en realistische uitbeelding van het milieu en de schitterende techniek van den dramaturg. Maar de historische beperktheid van het wereldbegrip belette den schrijver zich juist te oriënteren in hetgeen hij zelf naar de natuur geteekend had. Het tooneelgezelschap stelt zich tot taak de ware schuldigen aan den ondergang van de heldin te vinden. Onze jongere generatie lijkt het drama van Marguérite Gautier vreemd, maar men kan niet voortschrijden zonder de zonden van het verleden te kennen." Om dit alles te bereiken heeft Meyerhold het stuk in de eerste plaats in den tijd naderbij gebracht en vervolgens verplaatst in de hoogste kringen van de maatschappij, waarin bijv. de vader van Armand van belastinginspector fabriekseigenaar geworden is. Er zijn elementen uit de Balzac's *Peau de Chagrin* ingelascht, om het realisme in het leven der courtisanes te versterken. Ook uit den gelijknamigen roman van Dumas fils is heel wat gehaald om de strekking van het stuk meer nadruk te geven. En nochtans heeft hij met dit alles, althans in de richting waarin hij streefde, eigenlijk niets bereikt. „Het is niet gelukt", schreef een sowjet-criticus een half jaar geleden, „omdat het materiaal zelf te slecht van kwaliteit en nietig was, omdat de compositie van het stuk zelf, heel simpel en compact, geen radicale wijzigingen en herzieningen gedoogde." Zoo bleef er dan, bij het falen van de ideologie, niets anders dan technologie over.

Deze heeft zelfs onder de ongunstige omstandigheden, waarin Meyerhold, tijdens de verbouwing van zijn eigen schouwburg, in een tijdelijk gebouw speelt, nog grooten indruk kunnen maken. Wat Meyerhold wil, kan kort worden samengevat als realisme, hyperboliek, picturale en musicale compositie. In geen van de drie richtingen kan het gewone tooneel hem voldoen. Als straks zijn eigen schouwburg gereed is, zal het tooneel zich in het midden van den schouwburg bevinden en de toeschouwers zullen er amphitheatergewijs omheen gezeten zijn. Iedereen zal omlaag kijken en de geometrische figuren, welke telkens door de plaatsing van de spelers worden gevormd, zullen volgens hem de aantrekkelijkheid en beteekenis van de voorstelling nog zeer verhoogen. Er zal een eind komen aan den toestand, dat de eene toeschouwer van beneden af en de andere toeschouwer van bovenaf naar een zelfde constellatie op het tooneel moeten kijken.

Van den man, die ervan droomt, automobielen, paarden, koeien en zelfs olifanten rechtstreeks van de straat het tooneel op te laten komen, kan men moeilijk verwachten, dat hij zich op een klein tooneel, als hem in zijn tijdelijke onderdak ten dienste staat, behelpen kan, ook al liet hij het dan ditmaal bij een papagaai! Het changeeren bij open doek moest in de bekrompen ruimte een rommeligen indruk maken. De ondersteuning door de muziek van de muzikale compositie der vertooning, welke in het programma zorg-